

Õiguskantsler

Adressaat
Aadress

Teie 12.08.2011 nr

Õiguskantsler 20.04.2012 nr 7-4/111321/1201893

Seisukoht õigusrikkumise mittetuvastamise kohta sõidukite piiriületuse eelisjärjekorda võtmisel

Lugupeetud

Täna Teid avalduse eest, milles palusite minul kontrollida, kas 01.08.2011 jõustunud sõidukite maanteepiiripunkti sisenemise korraldus on seaduspärane. Täpsemalt kaebasite selle üle, et sõidukeid, mis veavad Schengeni viisa alusel Eestis ja Euroopa Liidus viibivaid isikuid, lubatakse piiripunkti eelisjärjekorras.

Selgitan, et piiriületuse eelisjärjekorda võtmise alused on sätestatud riigipiiri seaduse (edaspidi: RiPS) § 8⁵ lõikes 4. Muu hulgas võib eelisjärjekorras koha võtta sõiduk, mille piiriületuseks on olemas mõjuv ja kiireloomuline vajadus (RiPS § 8⁵ lg 4 p 5). Teie avalduse põhjal alustasin menetluse, et kontrollida, kuidas rakendatakse eelnimetatud riigipiiri seaduse sätet sõidukite puhul, mis veavad Schengeni viisa alusel Eestis viibivaid isikuid.

Avaldusaluse asja lahendamiseks vajaliku teabe kogumiseks viibisid minu nõunikud 01.12.2011 kontrollkäigul Koidula ja Luhamaa piiripunktides. Kõnealusel kontrollkäigul tuvastasid minu nõunikud, et sõidukite piiriületuse eelisjärjekorda võtmine on Luhamaa ja Koidula piiripunktides korraldatud järgmiselt.

Isik, kes soovib RiPS § 8⁵ lg 4 p 5 alusel pääseda sõidukiga piiripunkti eelisjärjekorras, teatab sellest ooteala haldajale. Ooteala haldaja võtab telefonitsi ühendust maanteepiiripunktiga ning küsib, kas isiku taotlus pääseda eelisjärjekorda on põhjendatud. Piiripunktist teatatakse seepeale mitteformaalselt, kas sõiduki eelisjärjekorda võtmine on põhjendatud või mitte. Kontrollkäigul ei leidnud kinnitust kahtlus, et kõik sõidukid, mis veavad Schengeni viisaga isikuid, pääsevad automaatselt eelisjärjekorras Koidula ja Luhamaa maanteepiiripunktidesse. Kontrollkäigul saadud teabe kohaselt otsustatakse sõidukite eelisjärjekorda võtmine RiPS § 8⁵ lg 4 p 5 alusel igal üksikjuhul eraldi.

Pärast eelnimetatud kontrollkäiku palusin Siseministeriumil ka kirjalikult selgitada Schengeni viisa alusel Eestis viibivate reisijatega sõidukite eelisjärjekorda võtmise praktikat (sh ka Narva piiripunktis, kuhu minu nõunikud kontrollkäiku ei teinud).

Siseministerium kinnitas mulle, et piiriületuse eelisjärjekorra koha andmise otsust ei tehta kunagi üksnes põhjusel, et sõiduk veab isikut, kellel on Schengeni viisa. Sõiduki eelisjärjekorda võtmise põhjendatust kontrollitakse ka Siseministeriumi selgituste kohaselt igal üksikjuhul eraldi. Tagamaks ühetaolist halduspraktikat on Siseministerium esitanud nii ootealade haldjatele kui ka Politsei- ja Piirivalveametile juhised piiriületuse eelisjärjekorra korraldamise kohta. Nendele juhistele oli lisatud mitteammendav näidisloetelu juhtumitest, kus sõiduki eelisjärjekorda võtmine mõjuva ja kiireloomuline vajaduse tõttu võib olla põhjendatud. Muu hulgas on kõnealuses näidisloetelus soovitatud võtta eelisjärjekorda sõidukid reisijatega, kelle viisa kehtivusaeg või lubatud viibimisaeg lõpeb varem, kui elavas järjekorras piiriületuse ootamine võimaldaks riigipiiri ületada.

Olen seisukohal, et sõidukite eelisjärjekorda võtmise praktika, kus eelisõigus antakse isikule, kelle Schengeni viisa lõpeb peatselt, on kooskõlas RiPS § 8⁴ lõikega 5. Ühtlasi pole minul alust arvata, et Schengeni viisaga reisijaid vedavaid sõidukeid eelistatakse piiriületusjärjekorras süsteemselt muudel juhtudel.

Eelnevast lähtudes teatan Teile, et ma ei tuvastanud Teie avalduse lahendamisel riigipiiri seaduse rikkumist ning lõpetan vastava menetluse. Õiguskantsleri seaduse § 35¹ lg 3 kohaselt tehakse õiguskantsleri seisukoht ka menetluses osalenud järelevalvealusele asutusele teatavaks ning seetõttu saadan koopia käesolevast seisukohavõtust Siseministeriumile.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

Teadmiseks: Siseministerium